

RELIGIA – KLASA II (01.06. – 05.06.2020 r.)

Temat: Kościół a laickie nurty pozytywistyczne.

Zapoznaj się z poniższymi treściami:

W XIX wieku nastąpił dynamiczny rozwój nauk przyrodniczych, opartych na obserwacji matematycznej i eksperymencie. Wraz z rozwojem nauki powstawało wiele wynalazków technicznych, pociągając za sobą ogromny rozwój przemysłu. Towarzyszyło temu pojawianie się nowych idei filozoficznych, politycznych i społecznych.

Dziewiętnastowieczną myśl naznaczyła przede wszystkim filozofia pozytywna. Jej podwaliny stworzyli August Comte, Herbert Spencer i John Stuart Mill. Pozytywizm pojmował naukę jako badanie faktów dostępnych rozumowi, z wykorzystaniem metod nauk przyrodniczych i sprawdzalne doświadczalnie. Opierając się na wierze w nieograniczone możliwości ludzkiego rozumu i budując wiedzę o świecie na badaniu faktów, filozofia pozytywna wzywała do usunięcia z myślenia naukowego wszelkich elementów metafizyki. Łączyło się to z abstrakcyjnym pojmowaniem człowieka i ignorowaniem jego dążeń, aspiracji i potrzeb, także religijnych, gdyż **pozytywiści negowali istnienie Boga**. Pozytywizm stworzył kilka nurtów w myśli europejskiej, takich jak socjalizm, liberalizm, utylitaryzm etyczny, scjentyzm.

Sytuacja polityczna na świecie pod koniec XIX w. przyniosła ze sobą problem klasy robotniczej. Jej stałemu poszerzaniu się sprzyjał szybki rozwój gospodarki opartej na przemyśle. Wzrastała świadomość i kultura klasowa. Następował coraz głębszy rozdźwięk między kapitalistami a proletariatem. Coraz częściej spotykano się ze strajkami urządzanymi przez robotników w całej Europie i USA. Znaczną rolę odgrywały wówczas związki zawodowe. Marks i Engels rozwinęli teorię walki klas, głosząc, że jest to walka przenikająca wszystkie dziedziny, jako walka gospodarcza o podział dóbr materialnych, walka polityczna o władzę, a wreszcie walka ideologiczna. Ich zdaniem, charakter państwa zależy od tego, jaka klasa sprawuje władzę, a dla postępu społecznego konieczne jest wywołanie rewolucji, żeby obalić kapitalizm i wprowadzić porządek socjalistyczny.

Nowe problemy w życiu społecznym, które stworzyła rewolucja przemysłowa i ogrom przemian cywilizacyjnych, znalazły rezonans i w Kościele. Wraz z wyborem papieża **Leona XIII** (1878–1903) nastąpił zasadniczy zwrot w stanowisku Kościoła wobec spraw społecznych. Papież prowadził politykę otwarcia się na świat i obecności Kościoła w świecie. Był też bardzo zaangażowany w wiele spraw o charakterze międzynarodowym. Wobec narastającej kwestii robotniczej Leon XIII wydał 15 maja 1891 r. encyklikę **Rerum novarum**, kładąc w niej podwaliny pod społeczną naukę Kościoła. Ponieważ społeczeństwo było coraz bardziej wewnętrznie skłócone, ten wielki papież chciał przywrócić pokój i ład społeczny, potępiając zarazem gloryfikowaną przez marksistów walkę klas. Stawał po stronie robotników, ukazując ich prawa. W swojej encyklice pisał tak:

„Praca robotników jest jedynym źródłem bogactw państwa. Przykazaniem więc sprawiedliwości jest publiczna opieka nad pracownikami, taka, by z tego, co do dobra publicznego dorzucają, tyle przynajmniej z powrotem otrzymywali, iżby sobie zapewnili mieszkanie, odzienie i środki żywności, i by w ten sposób łatwiej mogli znosić uciążliwości życia. Stąd wniosek, że państwo winno popierać wszystko, co w jakikolwiek sposób może polepszyć dolę robotników”. (*Leon XIII, Rerum novarum, 27*)

Zapisz w zeszycie:

Nauczanie społeczne Kościoła zapoczątkowane encykliką „*Rerum novarum*” było i jest nadal rozwijane przez kolejnych papieży. Nie znikają bowiem takie kwestie, jak: bezrobocie, poszanowanie pracy, prawa pracowników czy obowiązki pracodawców. Katolicka nauka społeczna to nic innego jak spojrzenie na sprawy społeczne przez pryzmat Ewangelii.

Temat: Ruchy katolickie jako odpowiedź na zagrożenia ze strony ruchów ateistycznych.

Przeczytaj poniższe treści:

„Żyjemy tak, jakby Bóg nie istniał. To jest też część ducha europejskiego. Część europejskiej, nowożytnej tradycji”. (św. Jan Paweł II)

Ruchy ateistyczne obrały sobie za cel przede wszystkim ateizację dzieci i młodzieży. Odrzucenie wartości zakorzenionych w Bogu i proponowanych przez Kościół doprowadzało do pogardy wobec ludzkiego życia, wobec rodziny, wobec domu i społeczeństwa. Np. faszyzm całkowicie odrzucił szacunek dla człowieka. Wypracował teorię nadludzi, którzy mają prawo do wszystkiego, łącznie z bezkarnym odebraniem życia komuś z rozmaitych względów niewygodnemu.

Chociaż komunizm odwoływał się do hasła sprawiedliwości społecznej, to jednak tworzyli go ludzie (towarzysze partyjni), którzy stali ponad wszystkimi i posiadali wszystko. Należy też wspomnieć ogromną pogardę dla społeczeństwa. Wystarczy się powołać na liczbę zamordowanych przez system stalinowski w samym tylko Związku Radzieckim: szacuje się, że życie straciło 60 milionów ludzi. Czasami człowiek ginął za przetrzymanie worka mąki dla własnych głodujących dzieci czy też za to, że posiadał jakiś symbol religijny. Warto pamiętać, że liczba zamordowanych w okresie stalinowskim jest o wiele większa od liczby niemieckich ofiar drugiej wojny światowej. Zarówno w jednym, jak i drugim systemie bardzo często eksterminowało się niewinnych.

Wobec tak ogromnych, a dostrzeganych przez Kościół zagrożeń powstawały **ruchy katolickie**, których głównym zadaniem było objąć najmłodsze pokolenie Polaków opieką na polu działalności duchowo-wychowawczej. Polegało to na uczeniu

dzieci i młodzieży szacunku dla drugiego człowieka oraz chrześcijańskich zasad w pracy nad sobą jako wartości, które są podstawą budowania sprawiedliwości i pokoju. Wśród wielu osób działających przeciw przymusowej ateizacji młodzieży, a jednocześnie budzących patriotyzm i ducha pracy nad sobą był również **Stanisław Sedlaczek**. Urodził się 31 stycznia 1892 r. w Kołomyi. Uczył się we Lwowie, kończąc tam gimnazjum i politechnikę. W roku 1913 trafił do harcerstwa. Został przybocznym Siódmej Lwowskiej Drużyny Skautowej, redaktorem pisma „Skaut”, a następnie członkiem Związkowego Naczelnictwa Skautowego. Po przeprowadzce do Kijowa włączył się mocno w działalność harcerską, a nawet został naczelnikiem tamtejszej organizacji. Organizował liczne kursy instruktorskie (m.in. „Kiń Grust” – Rzuć Smutek).

W dniach 1 i 2 listopada 1918 r. organizacje harcerskie ze wszystkich byłych zaborów utworzyły na lubelskim zjeździe jeden **Związek Harcerstwa Polskiego**. Wtedy też Sedlaczek został wybrany do jego władz naczelnych. W wolnej Polsce został jednym z głównych organizatorów zjednoczonego ZHP, twórcą podstaw ideowych, programowych i metodycznych tej organizacji, twórcą statutu i regulaminów. W latach dwudziestych nawiązał kontakt z Międzynarodowym Biurem Skautów Katolickich, utworzonym z inicjatywy Skautów Francji ojca Sevin.

Po klęsce wrześniowej 1939 r. Sedlaczek utworzył Harcerstwo Polskie – „Hufce Polskie”; stawiały one na normalną pracę wychowawczą, tak jak w czasie pokoju. Na płaszczyźnie wychowawczej w dużym stopniu inspirowała je myśl ojca Sevin.

W maju 1941 r. Stanisław Sedlaczek został aresztowany przez gestapo i po krótkim pobycie na Pawiaku wywieziony do obozu w Auschwitz. Tam też zginął zakatowany przez esesmana.

W ciągu całej swojej pracy w harcerstwie podkreślał, że na pierwszym miejscu powinny się znaleźć sprawy wychowania, a więc wszechstronnego rozwoju, zarówno fizycznego, jak i duchowego, w myśl zasad sformułowanych w Przrzeczeniu i Prawie Harcerskim. Za fundamentalną sprawę uważał życie w silnej więzi z Panem Bogiem. Przypominał na każdym kroku, jak ważną w tym rolę odgrywają środki nadprzyrodzone: sakramenty i modlitwa.

Zapisz w zeszycie:

W okresie międzywojennym działały następujące ruchy:

- Sodalicje Mariańskie
- Rycerstwo Niepokalanej
- Akcja Katolicka
- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej
- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej

Pozdrawiam ☺